

Meco Tevane

Te muhu o pare nui

Oia mau anei ?

TE TAMA'I NO "FE'I PI"

'Ia fa'ahiti-hia te parau no "FE'I PI," o'i'oi noa paha tatou i te mana'o i te Ta'atira'a ta'aro o ta tatou i 'ite maita'i i te fenua nei, e 'ere anei ?

Varavara roa paha to tatou tei 'ite i te parau faufa'a rahi no te tahi tama'i tei tupu i tera ra tapati, 12 no Novema 1815, te "TAMA'I NO FE'I PI".

Ua topa ato'a-hia te tahi atu i'oa no taua tama'i ra, mai te "Tama'i no na ARIT" e 'aore ra te "Upo'oti'ara'a o te Fa'arob'api".

Oia mau ihoa ! E piti na Ari'i tuiro'o i 'aro i taua mahana ra, o POMARE II e to te Fa'aro'o 'api i tona pae, e o tana e turu papu ra. I te tahi atu pae o te Ari'i no TEVA ra ia o 'OPUHARA, o te 'ore ho'i e fari'i ra i te mana Ari'i o POMARE e te Fa'aro'o 'api ato'a ho'i.

E teina o 'Opuhara no Tati (Taura'aatua i Pa-tea) o ta tatou i fa'ahiti a'ena i te parau.

E ti'ara'a Tahu'a nui ato'a to 'Opuhara.

Mai tona tua'ana o Tati e ta'ata tino tupura'a rahi pautuutu e te puai ato'a ho'i. Te parau-hia ra e, e toru a'e paha ta'ata no teie tau e mara'a ai tana niu o URIHERE i te amo. E huru 'omore roa noa te niu e o te tarai-hia i roto i te ra'au o te tumu ha'ari.

Mai tona ihoa fa'aro'ora'a e te pe'e papu noa atura a te nuna'a i te fa'aro'o 'api, tona ia p'i'ira'a i to Teva ta'ato'a 'ia pato'i atu i taua fa'aro'o ra, inaha o te pohe te reira o te nuna'a e no te fenua.

E 'ino'ino iti rahi ho'i tona i tona tua'ana i tona fa'aro'ora'a e, e ua piri atu ia Pomare e i te mau 'orometua.

E tono roa 'oia i te tahi ve'a nana i mua ia Tati, ma te poro'i atu e :

" Mai teie atu nei mahana, te topa nei au i te i'oa ra o TAEA'E-

'ORE i ta'u nei niu (omore) o URIHERE inaha, mai te auraro ra'a atu 'oe ia TU (o Pomare ia) o tei fa'aue na ho'i 'ia taparahi pohe roa-hia to taua iho mau taea'e, ua 'aramoina ia ia 'oe to 'oe iho metua o TEVARUAMEHARO.

Eiaha roa atu ho'i 'oe 'ei Ari'i fa'ahou no to TEVA., mai te ho'o'ai'a taea'e-ore mau ra ho'i 'oe."

E 'ino'ino rahi maha-ore ihoa to 'Opuhara ia Pomare tei 'aro-

huna noa atu i to TEVA i te matahiti 1807 ra e a fa'aue roa ai 'ia taparahi pohe roa-hia to Teva, mai ta tatou i 'ite a'ena, e riro roa mai ai iana te ti'ara'a ARII NUI i mau-noa-hia na o to TEVA (o Tati iho ho'i).

Ua 'ite ato'a tatou e, ua 'opua roa o Pomare i taua taime ra i te taparahi-pohe-roa ato'a ia Tati raua o 'Opuhara. 'Aita ra i manuia.

Noa atu a ia taua 'opuara'a 'ino ra, e fari'i o Tati ia Pomare 'ei Ari'i nui, e noa atu a pa'i e, ua riro-'e atu taua ti'ara'a faufa'a rahi 'ino roa ra na roto i te puai. 'Are'a ia 'Opuhara ra, e'ita roa atu ia 'oia e auraro iti noa a'e i te mana o Pomare, e 'aro tamau atu ra 'oia iana. 'Ona ia te upo'o o te nu'u no Teva.

E vi o Pomare i te nu'u o 'Opuhara i te matahiti 1808 ra, e horo atu ai i Mo'orea. E 'ape'e atu tona hoa, te 'orometua o Henere NOTI ia na i reira.

Ua taho'o ia o 'Opuhara i te 'ciara'a a Pomare i to Teva ti'ara'a Ari'i nui.

'Ahuru 'ava'e o Pomare i te vai noara'a i Mo'orea. Tei Pora-pora ia o

Tati i taua taime ra i te vaira'a i muri a'e i te rirora'a atu tona ti'ara'a ia Pomare.

'Aita e hoho'a no 'Opuhara e vai nei. E'ita ra paha e 'ore tona huru mai to teie 'Aita no taua tau ra. E ta'ata tino tupura'a rahi pautuutu e te puai rahi o 'Opuhara. E toru a'e ta'ata no teie tau e mara'a ai tana niu (omore) i te amo.

E tamata a o Pomare i i reira ato'a tona nau te 'aro mai ia 'Opuhara i rauti-nu'u tuiro'o ra o ra, e vi a ra tona nu'u, e PATITI raua o 'AMORE

e pohe roa ai.

E'ita ra o Pomare e tu'u, e fa'anahonaho maite ra 'oia i tona nu'u i Mo'orea, ma te turu-papu-hia e to te pae Raromata'i ihoa ra e te mau papa'a e vai ra i te fenua nei i taua tau ra. Ua rava'i maita'i ratou i te pupuhi e te 'ofa'i pupuhi ato'a ho'i.

I te pae o te nu'u o 'Opuhara, te vai-ineine noa ra ia, te ti'aoro ato'a ra ho'i o TINO.

Tahu'a nui no te Atua ra o 'ORO, o ta ratou e ha'amori ana'e ra, i tona nuna'a 'ia vai ineine noa no te 'aro atu i te mau Pure Atua a Pomare.

E Ari'i nui 'ite-hia e te auraro-hia o 'Opuhara e to Teva iho, to 'Oropa'a (Pa'ea e o Puna'a-ua) e to Tefana i Ahura'i ato'a ho'i.

'A tai'o ana'e mai i te tua'tira'a 'ananahi.

*In ora ma i

TE TARENA TAUTAI

E te mau hoa tautai e' tena atu a te aroha.

O 'ORE'ORE ROTO teie nei po.

22.'ORE'ORE ROTO : E po i'a-'ore roa ia.

22.'ORE'ORE ROTO

Il n'y a aucun poisson.

'ORE'ORE MURI te po 'ananahi.

23.'ORE'ORE MURI : E po i'a-'ore ia.

O te po ia e parau-hia nei e, e na muri noa mai te fa te pe'e i te matau, e'ita roa atu ra e 'amu'amu mai. 'Eiaha e maro, papu a'e ia te ro'i !

23.'ORE'ORE MURI

C'est une nuit sans poisson. On dit qu'ils se contentent de suivre les ha-meçons, sans jamais mordre.

Pour un séjour réussi sur le lagon à Huahine

Enite

PENSION ENITE

La meilleure table de l'île

Martial

Réservations 68.82.37

Maco Tevane

Te muhu o pare nui

Oia mau anei ?

TE TAMA'I NO "FE'I PI"

tu'atira'a

Ua tai'o mai tatou inana hi ra i te 'omua-ra'a parau no te tama'i no **Fe'i pi** tei tupu i te **12 no novema 1815** ra. Ua 'ite ato'a tatou i te vira'a o te nu'u o **Pomare** i to **Opuhara**.

'Aita ato'a ra o **Pomare** i tu'u, e ho'i mai 'oia i Tahiti nei i muri a'e i te ineine maita'ira'a tona nu'u. 'Aita o **Opuhara** i tau'a rahi atu, te fa'aitoito ra ho'i 'oia i tona nuna'a i te fa'a'apu, 'ia 'auhune rahi te fenua i te ma'a. 'Aita 'oia e mana'o ra e, e 'aro mai o **Pomare** iana.

I te ho'e mahana, ua tae atu te poro'i e, tei **Puna'aula** roa te nu'u o **Pomare** e te haere ineine ato'a ra i te nu'u roa atu i **Pa'ea**. I reira noa i hora pi'i atura o **Opuhara** i to **Teva** ta'atoa, to tai (o Talarapu ia) e to uta iho ho'i (o Papara, Matalea e o Papeari) 'ia val ineine noa, e tono atu ai i tona

mau ve'a i **Pa'ea**. Ua ho'i ana'e mai te mau ve'a e te parau 'api. 'Oia mau ihoa, te haere ana'e mai ra to **Pomare** nu'u i **Pa'ea**, mai **Puna'aula** mai. Ta'a noa atu ai te mau 'orometua Peretane, e te tahi tau papa'a 'e atu, e **Pa'umotu**, e te **Ra'iatea** tei 'amui mai i to Tahiti nei iho, to **Pare** e to **Arue** ihoa ra, te rahira'a o tona nu'u.

Mai reira ia to **Opuhara** fa'aineine-ra'a i tona nu'u no **Teva** i uta no te haere atu i te pae i **Mara'a** e tia'i ai i te nu'u o **Pomare**, 'a tia'i noa ato'a atu ai i te i te fa'auera'a a te Tahu'a no te nu'u atu a i mua. No te ru, 'aita 'oia i tia'i i to **Teva** i tai 'ia 'amui mai.

I te po'ipo'i a'e ia i tae atu ai te poro'i a te Tahu'a, e fa'aineine i te tama'i, inaha, e upo'o-tia te nu'u o **Opuhara** i roto i taua tama'i ra, e turu mai te mau atua i ta ratou tama'i, noa atu a ia te pupuhi a te

nu'u a **Pomare**. Ua tatuha'a o **Opuhara** i tona nu'u e toru tuha'a, te tuha'a mata-mua o tana iho e arata'i, e na tai ia i te haere, te piti o te arata'i-hia e **Ta'ataroa**, e taea'e feti'i no **Opuhara** iho, e na tatahi noa ia te haere, 'are'a te toru ra, e na uta ia i te haere.

I to **Opuhara** taera'a i tai a'e i **Pa'ea**, fa'auera'a 'oia 'ia hoe tia'i i uta. E ra'i fa'aruma rahi to taua taima ra, e mara'amu ho'i te mata'i. Rauti atu ra o **Opuhara** i tona iho nu'u i te na-'ora'a e :

"E te mau tamarif e, 'a hio ana'e na i te mata'i no te 'ai'a mai. E roi mata aroha no tona iho Ari'i."

E aha ra ia huru parau i'e 'ere anei i te parau tohu nana ?

I to ratou tapanera'a atu i tahatai, te tia'i mai ra o **Ta'ataroa** e tona nu'u. Mai tatahi atu, tuo atura o **Ta'ataroa** ia

Opuhara ma te parau atu e :

"'A hio mai na i te pae i te marae, i 'ite iho nei au i te papa'a e te pupuhi, mai te huru ra e, te tamoemoe ana'e mai ra ia tatou."

Tei ni'a noa a ia o **Opuhara** i tona va'a, 'aita 'oia i tau'a rahi atu i te parau a **Ta'ataroa** o te onono atu a, e parau roa atu ai e :

" E Opuhara e !, a haere mai i uta nei, 'eiaha 'oe e tia' noa mai i ni'a i to 'oe na va'a, 'a ro'o-hia 'oe i te 'ofa'i pupuhi. 'A haere mai i uta nei, teie te tumu 'uru 'ei paruru no 'oe i te puta 'ofa'i pupuhi."

Ma te 'ata'ata, pahono atu nei o **Opuhara**, i te na-'ora'a e :

" E aha ho'i ratou e pupuhi mai ai, 'aita a ho'i tatou i ha'amata atura i te tama'i. Tei rotopu te mau 'orometua papa'a ia ratou, e 'ere anei ? e aha ra? hau a'e ia ratou i te 'etene ia tatou, tatou ho'i o ta ratou e pari noa ra i te 'etene. E tia'i ana'e a tatou !"

Onono atu a o **Ta'ataroa**. Pahono atu ai o **Opuhara**, i te na-'ora'a atu e :

" E aha ra vau i te ha'amata e !"

E 'ore o Mou'a Tamaiti e mo'e i te tapuni i muri i te tumu 'uru, 'a tia'i ana'e i te fa'atupura'a tama'i a Pomare."

E'ita ra e maoro roa atu, e haere roa mai o **Opuhara** i uta. I reira noa i hora, ta'u atura te pupuhi, mai te pae mai o te marae.

E reo 'u'ana to **Opuhara** i te rautira'a i tona nu'u i te na-'ora'a e :

"'A tia'e to Teva, tama no Ahurei, tama no te ua, 'eiaha 'oe e mata'u i te pupuhi, e rohi ana'e ra i te 'arora'a i te nu'u o te hob'a'ia...."

E'ita tona reo rauti e hope, inaha ta'u fa'a-hou mai ra te pupuhi, mamu roa atu ai tona vaha i taua taima ra ua puta i te 'ofa'i pupuhi.

Tia' noa atura o **Opuhara** ma te tura e ma te turu'i i ni'a i tana niu ia **Urihere Taea'e 'ore**, e fa'aro'o-hia atu ai tona reo rahi 'u'ana i na-'ora'a e :

"E Teva e ! a rohi ! 'Eiaha 'oe e mata'u i te puta e tapuni ana'e ra, 'a tia'."

'A tai'o ana'e mai i te tu'atira'a 'ananahi.

'ia ora na i

OCEANIE OCCASION 43.24.12
 AVENUE PRINCE HINOH (FACE LIQU FONSI)

ACHETE AU COMPTANT TOUS VEHICULES TOUS TERRAINS 4 x 4 MEME GAGES

VENTE • ACHAT DEPOT • REPRISE
 Vehicules expertises, revises et garantis

...allo!... les Nouvelles 43.44.45

avec les televeurs

ORION

des prix encore plus fous

Crédit facile

TV COULEUR 51 cm (Pal - Secam)
 TELECOMMANDE INFRAROUGE
 ANTENNE INTERIEURE
 ECOUTEUR INDIVIDUEL
 TECHNOLOGIE JAPONAISE

Garantie 1 an piece et main d'oeuvre

PRIX TROPIC 88000F

Distributeur pour l'ile de TAHITI

la meilleure selection le plus rapide en nouveautes

tropic video

Service apres vente: **EMOCOLOR** (sa c. HEBE)

tropic import
 Rue Paul Bernier
 près Stade Pater 7642.24.24

TE TARENA TAUTAI

'ORE'ORE MURI teipo

23.'ORE'ORE MURI : E po i'a-'ore ia.

O te po ia e parau-hia nei e, e na muri noa mai te ia te pe'e i te matau, e'ita roa atu ra e 'amu'amu mai.

'Eiaha e maro, papu a'e ia te ro'i !

23.'ORE'ORE MURI

C'est une nuit sans poison. On dit qu'ils se contentent de suivre les ha-meçons, sans jamais morder.

TA'AROA MUA te po no 'ananahi,

TA'AROA MUA : Mai TA'AROA MUA e tae roa

atu i te toru, o na po horora'a teie no te ia ta'a roroa, te ono, te ha'ura e te 'a'averu e te reira ato'a ra huru.

E ara teie po no **TA'AROA**, e po i'a roa ia. E ha'aapiapi-hia ra te 'upe'a e te 'araoe.

E 'upe'a te tautai i taua po nei, e fariu a te 'auvaha tete i ni'a.

24. TA'AROA MUA

Pendant cette nuit et les deux qui suivent, les poissons à long bec, tels que les... et les... courent. Ta'... et il y a beaucoup de... vers la...

'A ara puta !

Meco Tavane

Te muhu o pare nui

Oia mau anei?

TE TAMA'I NO "FE'I PI"

tu'atira'a

Ua tai'o mai tatou inanahi nei i te huru o te pohe o 'Opuhara i te 12 no novema 1815 ra, e pohe puta 'ofa'i pupuhi. Tona paha hape rahi i taua maha-na ra, o tona ia tono ru-noara'a atu i tona nu'u no Teva i uta i Pa'ea, ma te tia'i-ore i to Teva i tai, i 'ore a i 'amui mai; 'a tahi ia tumu.

'A piti, ua ti'aturi papu 'oia e, e tupu te tama'i mai te au ihoa i te fa'ati'ara'a tama'i a te ma'ohi, 'oia ho'i, ma te fa'aaui i tona parau e ma te fa'atura atu ho'i i te mau peu pure i ni'a i te marae.

I reira ia ratou e pure ai i te Atua ra ia RA'A-MAURIRI, Atua no te tama'i, e te nu'u atua i raro a'e iana, ma te ta'u atu e:

"A haere mai i te ao, e tama'i tei te ao nei."

Ha'amata atu ai i te fa'ati'ara'a tama'i e 'opua-hia ra, 'e'iaha ra mai ta te papa'a, 'oia ho'i, o te na mua i te tupa'i e 'aore ra i te pupuhi ra, o te 'upo'o-ti'a ia.

'Ia hope ho'i ta ratou mau pure i ni'a i te marae, e tupu ia te tahi 'amura'a ma'a rahi na na pae e piti ato'a ra. 'Ia po'ipo'i a'e, e ti'a atu ia na nu'u e piti ato'a ra i ni'a i te tahua 'arora'a, ua ineine ana'e ia no te tama'i. E'ita ra ratou e tama'i vave noa, e parahirahi ana'e ra ratou e, e ti'a mai ai te tahi nau 'aito no na pae e piti ato'a ra.

I reira ia raua e ha'amata ai i ta raua vana'a-tama'i, 'oia ho'i e ti'a atu te tahi i mua i te tahi, e rarave ana'e atu ai raua i te fa'atiatia e i te tihaehae haere ia raua, raua iho e tama'i roa ana'e atu ai e ta

raua iho mau mauha'a fama'i ma te fa'aitoito-

Ua tatau'a o 'Opuhara i tona nu'u i na tuha'a e toru. Ona iho te arata'i i te nu'u o te na tai i te tem atu i Pa'ea. Na Ta'a tarua e arata'i i te pae nu'u e na uta atu i te haere.

hia atu e na pae nu'u e piti ato'a ra.

'Ia topa te tahi o raua ra, e ti'a mai ia te tahi-e atu 'ei mono. Na reira noa, e tama'i roa atu ai te ta'ato'ara'a o na nu'u nei. E piti huru tama'i ta te mau tupuna, o te tupu i uta ra, 'oia ho'i i ni'a i te fenua, o te tama'i-tupa-uta ia, te tupu i ni'a i te tai ra o te tama'i-tupa-tai ia.

E hape iti rahi ia to 'Opuhara i te ti'aturi-ra'a e, e ha'apa'o to te nu'u a Pomare i te peu fa'ati'ara'a tama'i a te ma'ohi iho, 'aita nei ra, te 'ofa'i pupuhi noa ra tei na mua mai, puta roa atu ai o 'Opuhara. Ua 'ite ra tatou e, e'ita 'oia e pohe vave noa, e ma te reo 'u'ana a tona pehepehera'a i tona iho parau fa'ateni i te na-'ora'a e:

"Ahe ra e te mau tamarii e!...Ua avatea. Ua hi'a te Ti o Mou'a Tamaiti.

Ua haea te fara i Matao'a. E mihi a vau ia be e Moua Tamaiti. Ua tai' u'ana te pahu i Farepu'a.

Ia puhi o To'a i te pohe o tona ra Ari'i o Opuhara. 'Opuhara e aroha taeae i tona 'a'ia. Aue atura ra te 'oto e.!

Pohe roa atu ai 'Opuhara, te Ti o Mou'a

Tamaiti, te upo'o o te mau ha'amori 'itoro, mai ta te mau pure Atua a Pomare e pi'i ra iana i taua tau ra.

E tamata na ra tatou i te tataru ri'i i taua fa'ateni ra. 'Ona iho ho'i taua Ti ra i ti'a 'aueue-ore noa na i ni'a i tona iho Mou'a i Papara, o Mou'a Tamaiti.

"Ua haea te fara i Matao'a" E 'omore ra'au-fara

mo'a tana 'omore o URIHERETAEA'E'ORE, no ni'a mai ho'i taua fara ra i tona iho pu Marae Ari'i i Matao'a. Ua haea taua fara ra, 'oia ho'i, ua pahaehae-hia ia taua fara mo'a ra e te 'enemi. Te aura'a parau ra, ua riro atu ia tona mana ia Pomare ma.

"Ua tai' u'ana te pahu o Farepu'a. Ia puhi o To'a i te pohe o tona ra Ari'i o Opuhara."

Ua tai' pual ia te pahu no te pu marae rahi tulro'o ra o Farepu'a i Papari, 'ei fa'ara i te mata'i ra o To'a (e Mara'amu ia) 'ia puhi mai e 'ia tahirihiri i te pohe o te Ari'i ra o 'Opuhara. E mata'i tapa'o 'oto taua mata'i ra no te Ari'i no te pu-marae i Farepu'a

"Opuhara e aroha taeae i tona 'a'ia, 'oia ho'i, ua pupu atu 'Opuhara i tona ora no tona 'a'ia.

Mai te talme iho i pohe roa ai o 'Opuhara, pu-rarahaere-'e noa atura tona nu'u, rave ato'a-hia atu ai tona tino pohe no te fa'aho'i atu i

tona 'a'ia i Papara, te fenua ti'ara'a no Mou'a Tamaiti.

'A tai'o ana'e mai i te tu'atira'a 'a monire, e 'ia maita'i tatou pa'a-to'a i tele hope'a hepe-toma.

'Ia ora na i

TE TARENA TAUTAI

E te mau hoa tautai i tena atu a te aroha.

TA'AROA MUA teie nei po.

24-TA'AROA MUA: Mai TA'AROA MUA e tae roa atu i te toru, o na po horora'a teie no te fa' ta'a roroa, te ono, te ha'ura e te 'a'avere e te reira ato'a ra huru.

E ara teie po no TA'AROA, e po fa' roa ia. E ha'aapiapi-hia ra te 'upe'a e te 'araoe. E 'upe'a te tautai i taua po nei, e fariu a te 'auvaha teie i ni'a.

'Ia manuia te tautai!

24. TA'AROA MUA

Pendant cette nuit et les deux qui suivent, les poissons à long bec, tels que les ono, les ha'ura et les a'avere courent. Ta'araoe sont éveillés cette nuit et il y a beaucoup de poissons. Le fillet sera encombé de saumon. Son ouverture doit pointer vers la terre.

O TA'AROA ROTO te po ananahi.

25-TA'AROA ROTO: E po fa' ato'a a ia, 'ia tae i te tau horora'a fa. E 'upe'a ato'a a ia te tautai.

E ai te 'a'ahi e te 'auhupu i teie po nei

25. TA'AROA ROTO

Encore une nuit où les poissons courent pendant les saisons propices. Il faut utiliser le fillet, tourné vers la terre. Les ha'ahi et les a'uhupu s'accouplent cette nuit.

ROSES DE MARIÉE PRONUPTIA EN VENTE AUX ETS. BEAUMONT A CÔTÉ DU MARCHÉ DE PAPEETE

Maco Tevane

Te muhu o pare nui

Oia mau anei ?

TE TAMA'I NO "FE'I PI"

tu'atira'a

E hoa 'ino ma e ?

Tena atu a te aroha i teie nei farereira'a to tatou i teie 'omuara'a hepetoma 'api.

I te hepetoma i ma'iri a'enei ua 'omua mai tatou i te parau no 'Opuhara, Ari'i nui no Teva, Ari'i ato'a ho'i no te "ha'amori 'itoto".

Ua tai'o mai tatou i te parau no te tama'i ra no Fe'i pi, 'arora'a no raua o Pomare II e tona nu'u "Pure atua".

Ua tai'o ato'a mai ho'i tatou i te huru o tona pohe i taua mahana ra, tapati 12 no novema 1815.

Te ui maere noa-hia ra a i teie mahana, e aha te tumu i ma'iri-hia ai taua tama'i ra, te tama'i Fe'i pi. Tae roa mai i teie

Noa au, tona pas i te nu'u o Opuhara e piti taime e'ita o Pomare II (Tu e tu'u e pas roa atu ai te nu'u o Opuhara i tona i te 12 no novema 1815 i roto i te tama'i no Fe'i Pi.

mahana, ua mana'o-noa-hia na e, no te mea ia ua 'amu te nu'u o 'Opuhara i te ma'a fe'i pi i muri a'e i to ratou vira'a i te nu'u o Poma-

re, e horo atu ai ratou i uta i te fa'a e tapuni, e ratou i fari'i mai, te maro ra e haere mai i Mo'orea e taparahi ai i te pure atua e te mau

'Orometua ato'a. Ua 'apo'o o Pomare ma, e ua ta'a ta ratou parau, e haere ratou i Tahiti e tama'i atu ai i te ha'amori 'itoto, e'ita o Iehova e 'ore i te tauturu mai i tona iho, o te tae mai te ha'amori 'itoto i Mo'orea, o te pohe te mau 'Orometua e te huma tamarif. Ua ha'apa'o-hia o Mahine 'ei ra'atira rahi no te tama'i, e o 'Auna 'ei Rauti.

Pau roa atura ia Mahine ma, te ha'amori 'itoto, e pohe atura o 'Opuhara, te ta'ata rahi i te pae o te ha'amori 'itoto.

Ua parau-hia taua tama'i nei e, o te tama'i fe'i pi.

'Ia tu'u-hia te fe'i pi i ni'a i te auahi, e 'afa'a haere noa. Mal te reira ato'a te ha'amori 'itoto. Fa'afie'e rahi to ratou, 'ia farerei ra i te pure atua i te 'arora'a ra, pau roa atura.

Te papu ra ia ia tatou i teie mahana, maoti teie fa'atira'a na Mahine, te aura'a parau ra o teie tama'i FE'I PI.

'Eiaha tatou e maere i te reira, inaha, ua riro o Mahine 'ei tane na 'ITIA, te vahine mata-mua a tona iho metua

tane o Pomare Mata-mua.

Teie ia te fa'atira'a a Mahine iho i te huru o te tupura'a o taua tama'i ra mai te au ihoa i te papa'ira'a i roto i taua puta iti ra tei topa-hia te upo'o parau :

" Te tama'i Fe'i pi, 'a pau ai te ha'amori 'itoto.

Ua riri roa te huir'a-tira, e te ta'ata rii ato'a no Tahiti ia Pomare, 'oia i fa'aru'e i to ratou mau Atua tahito, e ua tauturuhia ratou e 'Opuhara e te mau Taura e te mau tahu'a 'itoto.

Ua 'onure ratou i te hau no Pomare, e ua 'opua ratou e taparahi i te ta'ata ato'a i mau i te parau na Iehova, e te mau Orometua ato'a.

Te ho'e ta'ata iti o 'Apa'a te i'oa o tei parau e, ua uru-hia 'oia e 'Oro', tei tohu, mai i te 'oga no 'Oro, e, e pau roa te pure atua, e tunu-ora-noa-hia ratou i roto i te auahi. Raverahi to Pomare hopoira'a i te hau i te ha'amori 'itoto, 'aita ra 'A tai'o ana'e mai i te tu'atira'a 'ananahi.

'Ia ora na !

avec les téléviseurs

ORION

des prix encore plus fous

Crédit facile

TV COULEUR
51 cm (Pal - Secam)
TÉLÉCOMMANDE
INFRAROUGE
ANTENNE INTÉRIEURE
ÉCOUTEUR INDIVIDUEL
TECHNOLOGIE JAPONAISE

Garantie 1 an pièce et main d'oeuvre

PRIX TROPIC
88000F (EMPORTE)

Distributeur pour l'île de TAHITI

la meilleure sélection le plus rapide en nouveautés

Tropic Vidéo

Service après vente: EMOCOLOR 104 C. VERET

Tropic Import
Rue Paul Bonifère
près Stade Péter Tel.42.24.24

TE TARENA TAUTAI

E te mau hoa tautai e i tena atu a te aroha i teie 'omuara'a hepetoma.

O TA'AROA MU'RI tele nei po.

26-TA'AROA MURI : E po i'a ato'a a ia teie, 'ia tae a i te tau horora'a i'a.

E 'upe'a a te tautai, e fariu a te 'auvaha tete i ni'a.

O TANE te po 'ananahi.

27-TANE : O TANE te po, e po horora'a ia na te tane i roto i te vahine.

E po tanura'a-au-maita'i ato'a ia no te 'umara e te mau huru ma'a ato'a e topa to ratou ma'a i roto i te repo.

E po fa'fa'...

... les hommes... C'est... pour planter... dans le sol. B y du poisson.

LA BOITE A MEUBLES

Avenue du Chef Vairatou (Face usine E.D.T.) - Tél : 42.37.67.

26. TA'AROA MURI

Comme les nuits précédentes.

27. TANE

Maso Tevoro

Te muhu o pare nui

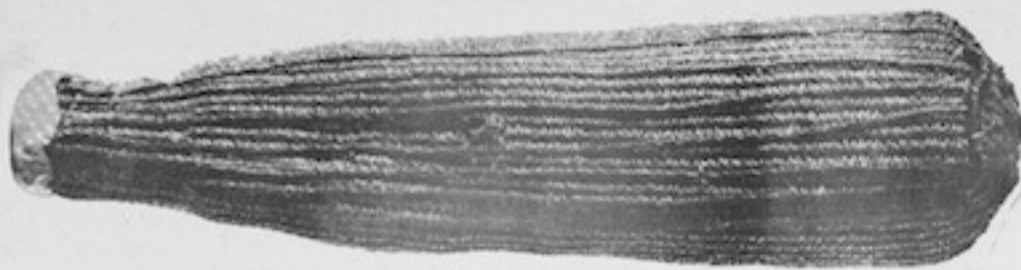
Oia mau anei?

TE TAMA'I NO "FE'I PI"

tututirua

Ua tai'o mal tatou inahia nei i te tumu i topahia te f'oa ra FE'I PI no te tama'i i tupu i te 12 no novema 1815 ra i rotopu i te nu'u o Pomare (te Pure Atua) e to 'Opuhara (te ha'amori 'itoro). 'Aua'a maoti ia te puta iti i papa'i-hia e te 'orometua Peretane ra o Charles BARFF e o ta to tatou hoa o Penetito DANIELSSON i horo'a mal i maramarama ai tatou i te mahana i te aura'a mau o taua f'oa ra.

E aura'a parau ho'i teie no te huru o te ma'a fe'i pi 'ia tu'u-hia i ni'a i te auahi, e paparari-ohle haere noa ia, o te huru ato'a ia o te nu'u o 'Opuhara i taua tama'i ra : ua purara-'e haere noa. I muri a'e i te pohe o 'Opuhara, ua purara-'e haere noa ihoa tona nu'u i te ha'apa'ora'a 'ore, ma te fa'ahoro atu i tona tino pohe i Papara. I reira ia te

E to'o teie. E tau ra'au 'alto te velu'ia i te nape firi-hu'a e te fa'a'una'una hia i te huruhuru manu 'ute'ute. Te vai ra te To'o rarahi, na te mau ari'i ia o te mea na'ina'i a'e, na te ta'ata ti'i noa ia, e to ratou 'utuafare.

huna'a-hia atu, ua tae roa ato'a atu tona tua'ana o TATI i tona 'oro'a huna-ra'a, noa atu pa'i ia te mata-'era'a atu tona teina lana, 'ola i piri atu ia Pomare..

Ua 'oto rahi te nuna'a no Tahiti nei, to Teva ihoa ra i te mo'era'a o 'Opuhara. O i fariu roa ato'a ho'i 'ola i te pae o te fa'aro'o 'api, inaha te parau-hia ra e, te tahi noa iho tau mahana,

hou 'a tupu ai teie nei tama'i, ua parau atu 'ola i tona mau ta'ata e :

" Tei te 'e'a ti'a-'ore tatou. Ia tona-hia te tahi ve'a i mua ia Pomare e ia Tati no te poro atu i te hau.

E ti'a 'ia maramarama hau atu a tatou i te huru o teie nei fa'aro'o 'api'.

'Aita ra tona au Tahu'a i pe'e i tona mana'o, inaha ua papu roa ia ratou e . e

riro mai te re i to ratou pae, na roto ia i ta ratou mau peu ha'amorira'a i te Atua ra o 'Oro, inaha o te tahi iho ho'i to ratou o 'Apa'a, tei uru-hia e te varua o taua atua ra o tei tei tohu mai te f'oa o 'Oro iho e," e pau roa 'ino te mau Pure Atua i te tunu-oraora noa-hia i roto i te auahi."

Mai reira mai ia 'Opuhara i fa'aoti ai i te tama'i atu i te nu'u Pure Atua a Pomare.

Ua riro ato'a taua tama'i ra 'ei rave'a faufa'a roa na Pomare i te ha'apapura'a i mua i te aro o te nuna'a i tona ha'apa'o-papura'a i te parau a te Atua ra o Iehova.

I muri a'e noa iho i te pohera'a o 'Opuhara, ua

'opua te nu'u o Pomare i te a'ua'u i te nu'u o 'Opuhara 'ei titi a'e ia na ratou. 'Aita ra o Pomare i fari'i i te reira, e tae roa ato'a atu ho'i i te taparahi atu i to te nu'u o 'Opuhara, i ta ratou vahine e te tamari'i ato'a ho'i, ia au i te peu 'etene no taua tau ra. Ua fa'aue ato'a o Pomare 'ia huna-hia te tino -pohe o to te nu'u o 'Opuhara i vai mai i ni'a i te taua 'arora'a.

Ua tono ato'a ho'i 'ola i te tahi pae o tona nu'u i Tautira no te kuvavahi i te marae no te Atua ra o 'Oro e vai ra i reira, e na reira ato'a ho'i te To'o no taua atua ra. I taua ato'a ahiahi tapati ra, ua fa'a-tupu o Pomare i te tahi 'oro'a purera'a i Puna'a-ua iho, te mata'eina'a mai reira te ha'amatarara'a atu taua tama'i ra, 'e ha'amatarara'a i te Atua ra ia Iehova o tei fa'aora mai ia ratou mai tana i fa'aora, i te nuna'a no Iteeraa i te tau o Mote ra. Te parauhia ra e, ua tae ato'a mai to te pae iho o 'Opuhara i taua purera'a ra.

I taua mahana ra ia to te nuna'a fariu-maite-ri'i-noara'a i te pae o te fa'aro'o 'api a te Atua ra o Iehova, te Atua aroha. 'A tai'o ana'e mai i te tututirua 'ananahi.

'Ina ora na ?

RÉSULTAT DU TOURNOI FÉMININ ET MIXTE DU LUNDI 9 NOVEMBRE 1987

	%	P.E
1. Mmes Noble Demay Lucienne - Champommier Franç.	58,92	176
2. Mme Pasturel Marthe - M. Alloume	57,73	108
3. Mlle Fly Ste Marie - Sophie - M. Brethes Jacques	52,38	72
4. Mme Hennequin Renée - M. Fahy Robert	50	44
5. Mmes Jewelland Nicole - Clair Nicole	50	—
6. Mme Cartier Odette - Lang Jean-Claude	49,40	—
7. Mme Massenet Marie-José - M. Niclaussé	41,07	—
8. Mmes Gourdiem Jeanette - Le Mener A. Françoise	40,47	—

Prochain tournoi féminin ou mixte : Lundi 16/11 à 13h30.
Rens. : 48-01-38

BRIDGE TOURNOI PAR PAIRES DU 11/11/87

1 - CLASSEMENT DES ÉQUIPES NORD-SUD :

	%	P.E.
1. Mme Brethes	63,4	220
2. MM. Nazi - Niclaussé	59,7	144
3. MMme Clair	59,5	108
4. Mme Lang - M. Suissa	58	83
5. MMme Cartier	53,6	65
6. MM. Deshumeur - Fahy	51,4	48
7. MM. Buisson - Friser	49,8	32
8. MM. Leoutham - Brayer	47,7	—
9. M. Paille - Mme Mautalent	46	—
10. MM. Begliomini - Barinci	44,6	—
11. MM. Nazarian - Demortillet	39,9	—
12. Mmes Bezar - Revel	37,7	—
13. Mme Tourteau - M. Lang	35,8	—

2 - CLASSEMENT DES ÉQUIPES EST-OUEST :

	%	P.E.
1. MM Duleux - Paschard	63,5	220
2. MM. Guevel - Beaupard	60,7	144
3. Mme Hennequin - M. Richard	58,5	108
4. MM. Forestier - Walle	55,5	83
5. Mme Tuhelava - M. Dumont	51,1	65
6. Mme Friser - M. Vincenti	51,1	48
7. M. Suschetet - Mme Jewelland	50,4	32
8. MM. Jacques - Beauvilain	45,8	—
9. M. Alloume - Mme Pasturel	45,1	—
10. MM. Gepel - Leroux	44,7	—
11. MMme Hagege	43,9	—
12. MM. Peaucellier	43,6	—
13. MM. Niclaussé - Lent	42,4	—
14. MM. Luris - Jewelland	41,1	—

Prochains tournois : Samedi 14/11 à 14h30 (simultané européen) - Mercredi 18/11 à 19h30 (régularité).
Renseignements : 42-47-54

ELECTRONIQUE
Toujours à votre service
au Magasin **Electro kit**
Rue Dumont d'Urville
Orovini - Papeete
Téléphone : 42.86.36
Les bureaux répondent au
42.24.81

CHANSON IMPORT
Installateur - Vente chauffe-eau solaire
Tél. Bur. 42 57 40 - Dom. 42 78 87
300 Litres
230.000 F
Tout compris
• Installation
• Pose
• Eau froide
• Eau chaude
• 20 mètres de tuyau maximum
SOLAR
Possibilité d'intégration
de la cuve dans le toit.
RÉPARATION TOUTES MARQUES

...allô!...
les Nouvelles
43.44.45

TE TARENA TAUTAI

E te mau hoa tautai, tena atu a te aroha !

O TANE teie nei po.

27-TANE : O TANE te po, e po horora'a ia na te tane i roto i te vahine.

E po tanura'a-au-maita'i ato'a ia no te 'umara e te mau huru ma'a ato'a e topa to ratou ma'a i roto i te repo.

E po i'a ia.

27. TANE

Pendant la nuit de Tane, les hommes et les femmes s'embrassent. C'est ainsi le moment propice pour planter des 'umara et toutes les autres plantes dont les fruits poussent dans le sol. Il y a du poison.

O RO'O NUI te po 'ananahi.

28-RO'O NUI : E po horora'a rahi a na te mau i'a ato'a e te mau huru ato'a.

O te tahi ato'a ia po tanura'a-au-maita'i no te 'umara e te mau huru ma'a ato'a no roto i te repo.

28. RO'O NUI

E po 'umara e i te tautai e i te tanura'a i te ma'a.

Maco Tevane

Te muhu o pare nui

Oia mau anei?

TE TAMA'I NO "FE'I PI"

tu'atira'a

Ua 'ite tatou e, i muri a'e i te tama'i no **Fe'i Pi** i haere hau roa ai te pe'ape'a fa'aro'o i roto i to tatou nuna'a, inaha ua papu roa ia te ti'ara'a o te Fa'aro'o 'api, i muri a'e ihoa ra i to **Pomare** taho'ora'a i te 'ino i te maita'i i taua mahana ra.

Ua 'atutu rahi vave noa taua parau ra, e auraro-ohie noa atu ai te nuna'a **ha'amori 'itoro** i taua fa'aro'o ra e na reira ato'a ho'i i te mana o **Pomare**.

Mai reira ato'a mai te mana-hope o te **Ari'i Pomare II** i fari'i-ato'a-hia ai e to **Tahiti** nei ihoa, to **Mo'orea** e to te pae i **Raro**.

E fa'aru'e-ohie noa te ha'amori 'itoro i to ratou mau atua 'itoro, e vavahi-hia ho'i te mau marae, e taninahia te mau ti'i ra'au i te auahi, e fa'aru'e-hia atu te ti'i 'ofa'i i roto i te miti, e haere iti roa atu ai te mau peu 'etene e

I muri a'e i te tama'i no **Fe'i Pi**, ua tavaohi haere-hia te mau marae, ua taninahia te mau ti'i ra'au i te auahi. Ua fa'aru'e-hia ho'i te mau ti'i 'ofa'i i roto i te miti. Ua fari'u roa ia te nuna'a maita'i i taua ihoa fa'aro'o "ha'amori 'itoro". Mai reira ato'a mai te mana-hope o te Ari'i Pomare II.

ha'apa'o-hia ra a i taua tau ra, inaha ua 'ore ato'a te **Au-Tahu'a** o te fa'aro'o tahito.

I taua iho po ra no te 12 no novema 1815 ra, ua fa'aro'o to **Mo'orea** i te parau 'api mai roto atu i te tahi ve'a i tae roa atu i mua i te mau 'orometua, mai te parau atu e :

"Ua pau ! Ua pau roa 'ino te ha'amori 'itoro i

te puai o te pure, i te puai o te ha'apa'ora'a aroha !"

E taurira'a rahi hohonu ia o te tupu i te pae fa'aro'o e i te pae ato'a o te fa'aterera'a iho o te fenua, mai ta tatou i 'ite a'ena.

I te matahiti i muri a'e (matahiti 1816 ia), ua fa'a'ore o **Pomare** i te mau ti'ara'a **Ari'i**, 'a toe noa mai 'ola ana'e i ni'a i taua ti'ara'a ra. O **Tati** ihoa ra te tahi o te 'ere i tona ti'ara'a **Ari'i** nui.

E **Tavana** mata'eina'a ia te mono mai ia ratou. Na te **Ari'i Pomare** iho ho'i e ma'iti i taua mau **Tavana** ra.

E rave rahi ia to ratou o tana e ha'aparahi atu i ni'a i taua ti'ara'a fau-fa'a roa i taua ra, no roto ana'e mai ho'i te rahira'a i tona iho feti'i.

E 'ana'anatae e, e itoito rahi roa atu a to te mau **'Orometua** i te ravera'a i ta ratou 'ohi-pa poro 'Evaneria, inaha ua ateatea te 'ea. I muri a'e i te tama'i no

Fe'i Pi o **Henere NOTI** raua tona hoa o **HAYWARD** na 'Orometua i fa'a'ati roa ia Tahiti, ua 'ite raua i te hina'aro o te nuna'a, i vai noa na i roto i te ha'amori 'itoro, i te pe'e mai i te pae o te mau **Pure Atua**.

Ua 'ite ato'a ratou i te 'ava'e mati 1816 ra i te

tac rahira'a o te nuna'a no te mau mata'eina'a i te mau a'ora'a o ta raua e fa'atupu haere ra, 'ati-ti'a a'e o Tahiti nei.

I te mau mata'eina'a iho ho'i, te fa'anaho ato'a ra te huira'atira iho i ta ratou mau putuputura'a fa'aro'o i te mau mahana toru e i te mau mahana ma'a ato'a.

Ua fa'aara haere ato'a ho'i te **Ari'i** iho i te nuna'a e, te fa'ati'a haere ra te mau **Ra'atira** i te

fare pure i to ratou iho mau mata'eina'a.

Ua fa'aoti roa ho'i te **Ari'i** i te horo'a roa roto i te rima o te mau 'Orometua i tana iho mau **Ti'i**, i tana **To'o** e te mau tao'a ri'i o tana matau i te rave i roto tana fa'aro'o tahito. E 'afa'i roa te mau 'Orometua i taua mau tao'a ra i te pu o ta ratou **Taite Poro 'Evaneria** Ronetona.

Noa atu a ra te 'ana'anatae o te nuna'a i te parau no te fa'aro'o 'api, e mea huru rave 'ata ri'i ihoa. E'ita ho'i te mau fifi e 'ore vave noa, mai tel tupu i te pae i **Raro**, inaha, e mea huru rave 'ata te fa'ati'a papura'a i te Fa'aro'o 'api i reira. Ua 'ite ho'i tatou e, e tupu ato'a mai a te tahi fifi rahi i te area matahiti 1826 ra. O te parau ia o te **Mamaia** e o te **Tutae'auri**, mai ta tatou i 'ite a'ena.

'A tai'o ana'e mai i te tu'atira'a 'ananahi.

'ia ora na i

POLY-DIESEL
 INSTALLATIONS et REPARATIONS
 GROUPES ÉLECTROGÈNES
 et MOTEURS MARINS
 Tél. 43.36.75 - B.P. 9037 PAPEETE
 Atelier situé Pont de Motu-Uta à côté de
SOPOM POLY INDUSTRIE

**PETITES ANNONCES
 DES "NOUVELLES"**
 gratuites pour offres
 et demandes d'emploi
 pendant 3 jours

TE TARENA TAUTAI

E te mau hoa tautai e !
 fena atu a te aroha.

O **RO'O NUI** tele nei po.

28-RO'O NUI : E po horora'a rahi a na te mau i'a ato'a e te mau huru ato'a.
 O te tahi ato'a ia po tanura'a-au-maita'i no te 'umara e te mau huru ma'a ato'a no roto i te repo.

28. RO'O NUI
 Pendant la nuit, Ro'o nui, toutes sortes de poissons courent. A nouveau, c'est une nuit propice pour planter des 'umara et autres plantes dont les fruits poussent dans le sol.

29-RO'O MAURI : Ua ha'amo'e te i'a, ua fatata te marama i te ta'oto, 'are'a ra ua horo te tehu e te nape i te mau marama e horo al. E 'upe'a a te tautai, e fariu a te 'auvaha tete i ni'a e, i te tapera'a o te ra, ua topa ia.
 E po i'a roa a ho'i, 'ia tae i te marama horora'a

29. RO'O MAURI
 Pendant la nuit, le jour s'écoule, le jour s'écoule, le jour s'écoule. C'est une nuit propice pour utiliser le Siet, dont l'usage est de pointer vers la terre. Le meilleur temps pour le poser est juste avant le coucher du soleil. Il y a beaucoup de poissons cette nuit-là, pendant les saisons propices.

Meco Tavane

Te muhu o pare nui

Oia mau anei?

TE TAMA'I NO "FE'I PI"

tu'atira'a hope'a

Ua tai'o mai tatou inanahei nei e, mai te 12 no novema 1815 ra, ua tupu 'ohie te porora'a 'evaneria a te mau 'Orometua i Tahiti nei e i Mo'orea, 'are'a i te pae i Raro ra, e mea huru rave 'ata a'e ia.

I te hope'a matahiti 1815 ra, e mai Mo'orea atu ua tonu o MAHINE, Ari'i no Huahine i te tahi o tona ve'a i Huahine iho, ma te poro'i atu i te mau Ra'atira e, 'ia vavahi-roa-hia te mau Marae e te mau tao'a ato'a o te fa'aro'o tahito e 'ia ha'apa'o-hia ho'i te mau peu o te fa'aro'o 'api, te fa'aturara'a ihoa ra i te mahana tapati.

Ua na reira ato'a te Ari'i TAMATOA no Ra'atea o tei tere atu i tona fenua, mai Mo'orea ato'a atu. I tona tapanapa'a atu i te fenua, ua tae mai tona nuna'a ta'ata o te arata'ihia e te au-Tahu'a, ia au i te peu i matau-noa-hia.

Ua ti'a atu te 'orero o te Ari'i no te parau atu e, ua riro 'ola 'ei pure atua i tele nei.

Ua tupu te ma'ino'ino o te mau Ra'atira i to ratou Ari'i i taua parau 'api ra. Aita te Ari'i i tau'a atu i to ratou mana'o, e fa'ae atura, mai tei rave-hia i Tahiti nei e i Mo'orea, 'ia vavahi-hia te mau marae, te marae rahi tuiro'o ihoa ra no Taputapu-atea.

E mauruuru-'ore tei tupu i roto i te au-Tahu'a e i te mau Ra'atira tei titau ana'e ia FENUAPEHO, 'aito no Taha'a no te arata'i i te nu'u e tama'i atu ia Tamatoa e to tona pae. Mai te tama'i no Fe'i pi ra taua tama'i no Ra'atea ra, o Tamatoa i tona pae, e o Fenuapeho i te tahi atu. Hou te tama'i, ua ha'aputupu o Tamatoa i

I muri noa a'e i te tama'i no Fe'i pi ua vavahi-hia te mau marae i te fenua nei. I te matahiti 1954 ra, ua 'avarihia ia te tahi o taua mau marae ra o tei tata'i-hia o te marae. Arahurahu ia no Pu'eu.

tona nu'u e, e pure ana'e atura i te atua ra ia Iehova, mai ta Pomare i rave i te po'ipo'i tapati 12 no novema 1815 ra.

Ua upo'otia huru 'ohie noa te nu'u o te Ari'i. Ua tae roa o Fenuapeho i mua i te aro o Tamatoa ma te parau atu e:

"Ua pau vau.. te pohe noa te toe no'u..aita atu!"

Pahono atu nei ho'i o Tamatoa e:

"Eita 'oe e pohe.. e ora ra be i te iha o Ietu..!"

I muri a'e noa iho i taua tama'i ra, ua fa'atupu roa o Tamatoa i te tahi tama'ara'a 'amui na na pae e piti ato'a ra, tei upo'oti'a e tei pau. Ratou i te tama'ana'e-ra'a, 'a parau ai to te nu'u o Fenuapeho i to ratou fa'ahiahia i te fa'aro'o 'api, te "fa'aro'o aroha."

Ratou ato'a ho'i te vavahi ana'era'a i te mau marae e te mau tapanapa'a o te fa'aro'o tahito i Ra'atea iho e i Taha'a ato'a ho'i.

Ua pe'e ato'a mai to Pora-Pora na Ari'i o MA'I e o TEFA'AORA e na reira ato'a atu ai ho'i to Maupiti.

Ua ateatea ato'a ia te 'e'a no te ha'amau-papura'a i te fa'aro'o 'api te pae i Raro, inaha, ua fa'a'ore roa ato'a-hia te Arioi, te

'u'umira'a 'aiu, te inu- ra'a 'ava, ua ha'api'i-hia atu i te ma'ohi i te aura'a mau o te ha'apiopora'a....

I Peretane iho, ua fari'i popou-hia te parau 'api no onei atu, e fa'ata'hia ia te mau rave'a 'api no te ha'apapu hau roa-ra'a atu i te porora'a 'evaneria i tele pae to tatou nei.

I te matahiti 1817 ra, ua tapae mai e va'u 'Orometua 'api, o BARFF, o ORSMOND, o John WILLIAMS (Tihoni Viriamu) e o William ELLIS e tana mau rave'a no te ha'amata i te 'ohipa nene'ira'a parau i Afareaitu (Mo'orea). I reira iho ho'i to te Ari'i Pomare II nene'ira'a i te 'api matamua o te parau papa'i-hia na roto i to tatou reo i te 30 no tiunu 1817 ra.

Ha'amau ato'a-hia atu ai i Papeto'ai i te 13 no me 1818 i te Totaite porora'a 'evaneria no tele mau pae fenua to tatou, e ha'amata atu ai te mau 'Orometua i te tere haere na te tahi atu mau fenua.

O Tihoni Viriamu ihoa ra to ratou tei tere roa i te mau fenua atea i to tatou nei.

Te toe noa, o te papetitoraa ia o te Ari'i Pomare iho. E tupu te reira na roto i te tahi 'oro'a rahi fa'ahia o

te tupu mai te 10 e tae atu i te 15 no me 1819 i Papa'oa i Arue. E ono tauatini rahira'a ta'ata te tae mai i taua mau 'oro'a ra. O te hepetoma faufa'a roa a'e ia no te fa'aro'o 'api i te fenua nei.

I te 13, ua pupu atu ia te Ari'i i te papa-ture matamua roa i te fenua nei, o na ture ho'e 'ahuru ma iva ia, i

parau-hia te Ture POMARE o ta te mau 'Orometua i papa'i. No te talme matamua roa ia i roto i te orara'a o to tatou mau tupuna, na te tahi ture-papa'i e arata'i i to ratou orara'a.

I te tapati 15 no me i tupu ai te 'oro'a papetitoraa o te Ari'i iho. Na na 'Orometua e toru ra o Wilson, o Henry e o Bicknell taua 'oroa ra i fa'atere.

E maha noa iho ia matahiti i muri a'e i te tama'i no Fe'i pi i huri ta'ere roa-hia ai te fa'aro'o o to tatou mau tupuna, ua fa'aru'e atu i ta te mau tupuna no te fari'i mai i ta te Papa'a. E hitu noa iho ra matahiti i muri a'e, 'oia ho'i i te matahiti 1826 ra, e tupu fa'ahou mai te tahi fifi iti rahi, o te fa'aro'o 'api ia a te Mamaia e a te Tutae-'auri.

'ia ora na i

TE TARENA TAUTAI

E te mau hoa tautai e! tena atu a te aroha.

O MUTU te po 'ananahi.

O RO'O MAURI tele nei po.

30-MUTU : Ua ta'ahi te mahana i te marama, ua ta'oto te marama, ua ta'oto ato'a ia te i'a : e po fa'ore roa ia.

29-RO'O MAURI : Ua ha'amo'e te i'a, ua fatata te marama i te ta'oto, 'are'a ra ua horo te tehu e te nape i te mau marama e horo ai. E 'upe'a a te tautai, e fariu a te 'auvaha tete i ni'a e, i te tapera'a o te ra, ua topa ia.

O tele te po i parau-hia ai e, o te hope'a ia o te 'ana'anara'a o te marama.

E po i'a roa a ho'i, 'ia tae i te marama horora'a i'a mau.

O MUTU te po, MAURI MATE te aof'ia po'ipo'i a'e ia), o TIREO te ahiahi. Ua mutu ato'a

ia te parau, mai te hifira'a mai te marama 'api e tae noa atu i te pohera'a.

29. RO'O MAURI

Les poissons ont disparu, la lune aussi. Néanmoins, les tehu et les nape couvrent cette nuit, pendant les saisons propices. Il faut utiliser le filet, dont l'ouverture doit pointer vers la terre. Le meilleur temps pour le poser est juste avant le coucher du soleil. Il y a beaucoup de poissons cette nuit-là, pendant les saisons propices.

30. MUTU

La lune a disparu, la nuit est sans lune. Néanmoins, les poissons sont nombreux cette nuit, pendant les saisons propices. Il faut utiliser le filet, dont l'ouverture doit pointer vers la terre. Le meilleur temps pour le poser est juste avant le coucher du soleil. Il y a beaucoup de poissons cette nuit-là, pendant les saisons propices.